

Sammanfattning av förhandsbedömningar av landsbygdsutvecklingsprogram 2007- 2013

Sammanfattande översikt

Genomförd på uppdrag av
Europeiska kommissionen
GD Jordbruk och landsbygdsutveckling

Central arbetsgrupp:

Herta Tödting-Schönhofer (projektansvarig)

Bernd Schuh (projektledare)

Robert Lukesch

Jean-Pierre Vercruysse

Hannes Wimmer

Sebastian Elbe

Paul Soto

metis GmbH (former ÖIR-Managementdienste GmbH)

A-1220 Wien, Donau-City-Straße 6

Tfn +43 19971570, fax +43 19971570-66

E-post: office@metis-vienna.eu | <http://www.metis-vienna.eu>

i samarbete med

AEIDL – European Association for Information on Local Development

Chaussée Saint-Pierre 260, 1040 Bryssel, Belgien

Tfn +32 27364960, fax +32 27360434

E-post: aeidl@aeidl.be | <http://www.aeidl.be>

Wien/Bryssel, 11 december 2008

SAMMANFATTANDE ÖVERSIKT

Denna sammanfattning av de 94 förhandsbedömningarna av landsbygdsutvecklingsprogram har genomförts av en grupp experter på området, med stöd av geografiska experter, under perioden januari till december 2008. **Syftet** med denna sammanfattning är att ge en överblick över landsbygdsutvecklingsprogrammen i hela EU och redogöra för dataset, identifiera europeiska trender och undersöka om behoven i medlemsstaternas landsbygdsområden i tillräcklig utsträckning täcks av åtgärder för landsbygdsutveckling.

När det gäller **metoden för förhandsbedömningarna** genomfördes de i allmänhet på ett inbördes kompletterande sätt genom en interaktiv och iterativ process mellan bedömare och programmyndigheter, och denna mycket intensiva samordningsprocess ledde till förbättringar av programmens kvalitet. Bedömarnas rekommendationer tycks ha tagits i beaktande när programmen utformats, även om avsaknaden av formell rapportering om denna process gör att det inte alltid är möjligt att fastställa om så skett.

Resultaten inom **avsnitt 1 (swot-analys och behovsbedömning)** visar att medlemsstaterna har lagt ned avsevärda ansträngningar på att utforma sina strategier, som grundas på en ingående bedömning av behoven på respektive programområde. I många fall har vi konstaterat att de identifierade behoven, drivkrafterna och orsakerna till olikheter inte spelar den framträdande roll vi väntat vid utarbetandet av strategierna. Vi har också noterat en avsaknad av gemensam förståelse när det gäller begreppen "behov", "drivkrafter" och "orsaker till olikheter".

När det gäller **avsnitt 2 (politiska mål)** har vi konstaterat att programmen visserligen speglar målen för den landsbygdsutvecklingspolitik som avses i rådets förordning 1698/2005 men att de ofta gör det på ett ganska vagt sätt. Dessutom omsätts de identifierade målen vanligen inte i kvantifierade målnivåer, och kopplingen till resultatet av swot-analysen är i allmänhet svag. I de flesta förhandsbedömningar anges att det råder stor överensstämmelse mellan programmålen och målen i de nationella strategiska planerna, även om tilldelningen av anslag på olika områden inte alltid tycks vara välavvägd med hänsyn till prioriteringarna i de nationella strategierna.

När det gäller **avsnitt 3 (åtgärder)** ger förhandsbedömningarna en mängd relevant information om lärdomarna från tidigare programperioder. De frågor som oftast återkommer är förbättrad samstämmighet och komplementaritet mellan olika strategier och åtgärder, fastställande av tydliga strategiska prioriteringar och en betydande koncentration av medel för var och en av dem, ökad flexibilitet i finansieringen genom förenkling och minskade transaktionskostnader, förstärkning av bottom-up-baserade strategier samt förbättrade mekanismer för övervaknings- och utvärderingsprogram.

Vad beträffar **avsnitt 4 (effekter)** anser förhandsbedömarna generellt att de förväntade ekonomiska, sociala och miljömässiga effekterna av programmen är positiva och har en koppling till de landsbygdsutvecklingsproblem som identifierats i de olika regionerna. Positiva kombinerade effekter av olika åtgärder på relevanta områden (t.ex. biologisk mångfald eller landsbygdsområdets sociala kapital) rapporteras ofta. Svårigheter har i många fall förekommit i samband med kvantifiering av målnivåer för de sju effektindikatorerna.

Inom **avsnitt 5 (mervärde av gemenskapens inblandning)** har vi konstaterat att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i allmänhet tagits i noggrant övervägande, särskilt i de medlemsstater där man genomför regionala program. I vissa fall gör dock avsaknaden av detaljer gällande genomförandet att det är svårt att förstå hur dessa två begrepp förväntas tillämpas i praktiken.

Inom **avsnitt 6 (övervakning och utvärdering)** har vi kommit fram till att de etablerade systemen för övervakning och utvärdering och – i ännu högre grad – de föreslagna systemen för insamling, lagring och bearbetning av övervakningsdata endast i begränsad utsträckning beskrivs och bedöms av förhandsbedömarna. Inom programmen är dessa system i allmänhet tillräckligt utvecklade för att tillgodose kraven i EU:s regelverk för övervakning och utvärdering av landsbygdsutvecklingsprogram.

Informationen inom **avsnitt 7 (system för kontinuerlig utvärdering)** har inhämtats med hjälp av frågeformulär och intervjuer med bedömare, förvaltningsmyndigheter och medlemmar av övervakningskommittéerna i medlemsstaterna och visar att kontinuerlig utvärdering generellt ses som ett användbart instrument för att förbättra programutvärderingens kvalitet, och att avsevärda insatser gjorts för att införa sådan utvärdering.

Generellt sett tycks den **nya "målstyrda" metoden** för programplanering ha anammats av medlemsstaterna, även om den ännu inte tillämpas till fullo av alla medlemsstater och inte heller av alla bedömare. Trots dessa framsteg kan förbättringar fortfarande göras av den logiska sekvensen swot – logisk grund – mål – åtgärder. Även målformuleringen kan förbättras. När det gäller den centrala fråga som ligger till grund för denna sammanfattning, nämligen "graden av överensstämmelse mellan de åtgärder som ingår i landsbygdsutvecklingsprogrammen och de behov som identifierats i Europas landsbygdsområden" har vi konstaterat att avsevärda ansträngningar har gjorts i medlemsstaterna för att identifiera behoven, och att behoven i hög grad har beaktats i programplaneringsfasen. På grund av framför allt de brister som beskrivits i fråga om kvantifieringen av indikatorer och målnivåer kan vi dock inte med säkerhet slå fast i vilken grad de åtgärder som ingår i programmen har varit det *bästa* alternativet när det gäller att tillgodose behoven i de europeiska landsbygdsområdena. I detta avseende anser vi, främst på grundval av kvalitativ information och expertutlåtanden, att det fortfarande finns utrymme för förbättringar, särskilt när det gäller fastställandet av tydliga handlingsprioriteringar och deras

(berättigade) koppling till konkreta åtgärder. Vid halvtidsutvärderingen 2010 kan en mer djupgående analys av dessa frågor göras.